

Изложба се реализује у оквиру пројекта
Дигитализације нехуманне грађе...
под покровитељством
Министарства културе Републике Србије
и уз помоћ Општине Бор

Колекција фотографија г. Љубе Маркова
скенираних са негатива на стакленим плочама
из периода француске колонијалне управе
и немачке окупације

прошлост од стакла неповратна и бескрајна

Изложба фотографија ПРОШЛОСТ ОД СТАКЛА је приређена из колекције негатива г. Љубе Маркова на 336 стаклених плоча из периода колонијалне управе Француског друштва борских рудника и периода немачке окупације. Скенирани су сви негативи са стаклених плоча али је за ову прилику издвојено 120 фотографија које су одштампане на папиру.

Замислите прошлост од стакла. Сетите се, у ствари, да сте доживели прозирност свакодневице чија се атмосфера зауставља у једној слици. Тако настаје прошлост и више је не можете променити уколико је нисте фотографисали. Заборавите да нисте способни за свесно и стварно реаговање у будућности када све постаје бескрајно и неизмењиво. Оставите фотографије будућности и запамтите: никада, заправо, нисте ухватили и никада нећете забележити саму суштину. Смисао и суштину ствара и бележи посматрач. Посматрање је процес, одговорност и обавеза свести, а свест посматрање пројектује и интерпретира на свој начин чак и несвесно, аутоматски као било коју другу жељу. Тада "реченице" постају дужице као када се протезете рано изјутра и покушавате да се сетите шта вам је пролетело кроз сак. Време стане и поглед лута са једног детаља на други, повезујете облике и претачете сенке из једне у другу контуру мењајући форме и догађаје на слици. Кроз заустављено време шетате, мислима додирујући околину као да сте изгубили вид. Светлост ипак пролази кроз крхко време. Осећате... у рукама држите хладно стакло са оштрим ивицама. Пазите да се не посечете и не оштетите приказ. Свако ће слику видети другачије а вама остаје надање да ћете, када је ви поново погледате, бити неко другачији и други... Тако ће тај неизмењиви и неповратни приказ променити вас и ваш однос према стварности коју живите макар до буђења.

Народна библиотека Бор
Завичајно одељење
мај 2011.

Не замерите ми самоувереност што вам на овај начин преносим искуство скенирања/дигитализације стаклених плоча из колекције негативе Љубе Маркова, фотографа и фоторепортера радничког листа Колектив, који је ту колекцију поверио програму Дигитализације неких грађевина од одељења Народне библиотеке Бор. Колекција се састоји од 336 негатива на стакленим плочама у четири формата: 10 x 15 (5), 13 x 18 (114), 18 x 24 (209), 12x9 (8). Ауторство негатива/фотографија још увек није разрешено, највероватније је да су настали у периоду од 1930. до 1945. Колекција је део фотодокументације Француског друштва борских рудника, које је управљало Борским рудницима у периоду од 1904 до 1941.г. Професионалност вођења ове фото-документације је неоспорна и показује институционалну и предузетничку свесност вредности визуелног бележења развоја рудника, металуршке индустрије, колоније и вароши. Оно што колекцију чини посебно интересантном јесу фотографије које су настале у периоду када су се смениле друштвено-економске и историјске формације француске колонијалне управе и немачке окупације за време Другог светског рата. Неке фотографије из ове колекције су познате и већ су објављиване и излагане, али никада нису представљене као целина и посебна колекција. Ова селекција ће покушати да вам скицира вредност и озбиљност ангажовања фотографа у институцијама, као и очувању и стварању непролазних културних и историјских вредности. У оквиру пројекта Дигитализације неких грађевина, културне и јавне делатности скенирано је свих 336 плоча. На Завичајном одељењу је оформљена колекција дигиталних записа и „паралелна“ колекција фотографија које су одштампане на папиру као најтрајнијем материјалу за чување фотографија.

Драган Стојменовић, библиотекар
Завичајног одељења

